

Geachte minister, geachte lezers,

Het Klimaatplan zou moeten gaan over de koers om Nederland klimaatneutraal te maken. Daarvoor zijn stevige en radicaal andere maatregelen nodig die ik niet terugvind in het plan. De huidige koers nationaal en internationaal laat nog steeds een stijging van de hoeveelheid emissies zien, we hebben tot 2030 om de daling daarvan in gang te zetten en het tij op dat gebied te keren. Anders is de ambitie klimaatneutraal in 2050 een loze belofte.

Vanuit zorgplicht dient de overheid voor huidige en toekomstige generaties haar beleid en maatregelen in lijn te brengen het Klimaatakkoord van Parijs.

De volgende punten breng ik in reactie op het voorliggende Klimaatplan:

- Artikel 1.1 Rechtvaardig Klimaatbeleid. Reactie: Wat we willen is **klimaat-rechtvaardigheid!** Dat betekent dat de vervuiler betaalt, er geld gaat naar effectieve transitie en dat rechtvaardigheidsprincipes leidend zijn. Het zijn mooie woorden in paragraaf 1.1, maar passende maatregelen zijn niet terug te vinden in het plan. Hieronder een aantal voorbeelden met toelichting.
- Artikel 1.2 Groene groei door vernieuwing en innovatie wordt genoemd, maar het moet gaan over wat er minder wordt gedaan. Degrowth, duurzame consumptie, en minder vervuiling en uitstoot. Door andere principes leidend te zetten, welvaart en welzijn in plaats van groei. Dat zijn maatregelen die nodig zijn voor een rechtvaardig klimaatbeleid voor huidige en toekomstige generaties. Ook vooraanstaande economen zijn het daarmee eens. Zo is het is noodzakelijk om **per direct de fossiele subsidies* af te bouwen**. Deze oproep werd al gedaan in 2022 door vele economen in vakblad ESB: <https://esb.nu/stop-met-subsidies-voor-fossiele-brandstoffen/>. En in 2023 herhaalden zij deze oproep in ESB: <https://esb.nu/fossiele-subsidies-ondermijnen-het-klimaatbeleid/>. De **afbouw niet langer uitstellen** is hun dringende oproep aan de politiek.
- Artikel 2.1 Maatschappij, paragraaf over rechtvaardigheid. De grote vervuilers betalen nog steeds minder dan kleine voor energie. Tweederde van het gasverbruik door Nederlandse bedrijven is vrijgesteld van energiebelasting. Voor grootverbruikers die wel belast worden, betalen een veel lager tarief. Als deze **privileges worden afgeschaft**, dan kan dat geld worden geïnvesteerd worden om bijvoorbeeld mensen met een laag inkomen te helpen met woning isolatie.
- Artikel 2.4: Mondiaal, Europees en Nationaal beleid, over de Internationale Klimaatstrategie (IKS) met wereldwijde investeringen in emissiereductie zoals energie, transport, landbouw en circulair. Toch steunt de Nederlandse staat met exportkredietverzekeringen (via Atradius) projecten van Nederlandse bedrijven in landen waar risicovolle situaties heersen die het slagen van hun project bedreigen. Het grootste deel van die **steun gaat naar vervuilende bedrijven in de fossiele industrie**. Dit is niet in lijn met klimaatdoelen, een besluit om geen olie- en gas gerelateerde meer steun te verlenen, helpt om de **energietransitie** in de buitenlandse handel/investeringen te bevorderen.
- Artikel 3.3: De Transitie in Sectoren - Internationale lucht- en Scheepvaart. De fossiele brandstof kerosine, waarop de luchtvaart vliegt, is nog steeds vrijgesteld van btw. Dit is niet in lijn met 'de vervuiler betaalt' wat nodig is voor de transitie en ook niet rechtvaardig naar andere ondernemers die wel btw betalen. Ook dient er btw ingevoerd te worden op vliegtickets, net zoals er btw geldt op treintickets. De **afschaffing van de belastingprivileges voor de luchtvaart** (ook wel fossiele subsidies genoemd) leidt tot inkomsten voor de Staat en die kan dan geïnvesteerd worden in **duurzame mobiliteitsoplossingen** (internationale trein, betaalbaar OV en deelvervoer).

- Algemeen: ik mis in het plan een kijk op **financiële risicoanalyse**. Een euro nu geïnvesteerd in klimaatmaatregelen en transitie is vele malen effectiever dan het in stand houden van huidige belastingprivileges van de fossiele industrie (fossiele subsidies). Als we nu geen radicaal en passende maatregelen nemen, dan hebben we onbetaalbare klimaatschades in de toekomst. Robbert Dijkgraaf schreef erover in deze column over de Stapfunctie 'Niets kan onbeperkt doorgroeien': <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/06/18/de-stapfunctie-a4047853>. Het moet dus niet gaan om kosten van klimaatmaatregelen voor de Nederlandse economie, maar gezien worden als **investering met bijbehorende opbrengsten in de toekomst**. Met een leefbare planeet. Dat is een win-win-win.

Act now for a livable planet!

Ik vraag het u namens huidige en toekomstige generaties,

Econoom en betrokken inwoner van Amsterdam

*Fossiele subsidies >

Wat zijn fossiele subsidies?

Fossiele subsidies gaan over een breed scala aan regelingen: directe subsidies, belastingvoordelen, prijssteun en overheidsinvesteringen via staatsbedrijven of publieke banken. Het gaat onder andere om bedrijven als Tata Steel, Shell en KLM. Maar denk ook aan de scheepvaart, opwekkers van fossiele elektriciteit, en grootverbruikers van fossiele energie, zoals makers van kunstmest.

Voor een beter overzicht bekijk het onderzoek van Milieudefensie over de [top 10 grote vervuilende bedrijven](#).

Terwijl jij en ik energiebelasting betalen, krijgen die bedrijven die veel olie, gas en kolen verbruiken enorme belastingkortingen. Dit kost iedere belastingbetaler (dus ook jou) €5.000 per jaar! Dat is oneerlijk.